

Pressmeddelande

Från SÄS

2011-10-07 07:30

SÄS har neurologisk dygnet runt-beredskap för patienter med misstänkt stroke

För varje sekund som går efter en stroke dör tiotusentals celler i hjärnan. För att minska skadorna är det mycket viktigt att snabbt söka vård.

När den nationella strokekampanjen nu drar igång står SÄS redo med neurologisk dygnet runt-beredskap för att kunna ta emot fler patienter som misstänker att de är drabbade.

Stroke - propp eller blödning i hjärnan - drabbar årligen ungefär 30000 personer, de flesta över 70 år. Nästan 8000 personer avlider varje år. Det gör stroke till den tredje vanligaste dödsorsaken i Sverige. Men snabb behandling kan vara skillnaden mellan liv och död. För den som överlever är tiden avgörande för hur omfattande skadorna i hjärnan blir och därmed de livslånga handikappen som förlamning och talsvårigheter.

Zoltan Fekete, neurolog och ansvarig för strokevården på SÄS. Foto Bo Haglund, Fotomedia.

[Högupplöst bild Zoltan Fekete \(jpg\)](#)

– Det viktigaste är att snabbt kontakta vården när man har något av symptomen, säger Zoltan Fekete, neurolog och ansvarig för strokevården på SÄS. Det bästa är att ringa 112. De kan snabbt bedöma situationen och skickar en ambulans direkt vid behov. Stroke är prioriterat.

På SÄS finns väl utarbetade riktlinjer, en så kallad process, för hur strokepatienter ska tas omhand från den akuta skadan till dagen då det är dags att lämna sjukhuset. Processen har patienten i fokus och Zoltan Fekete beskriver sig själv som "patienternas advokat".

– Jag bevakar deras intressen. Som processägare ska jag se till att strokepatienter får den bästa vården, säger han. Riktlinjerna är bindande för alla avdelningar patienten kan tänkas komma i kontakt med. Det är ovanligt att arbeta på det sättet, över klinikgränserna.

Inför kampanjstarten har SÄS utökat beredskapen för att ta emot fler patienter. Dygnet runt kommer det att finnas neurologer tillgängliga som kan stötta akutläkarna i deras arbete. Enligt Zoltan Fekete finns det också mycket man som person kan göra för att förebygga sjukdomen. Stroke kan visserligen komma helt oväntat men det finns några vanliga riskfaktorer: högt blodtryck, höga blodfetter, diabetes, rökning och hjärtflimmer.

– Mycket går att förebygga genom ändrade levnadsvanor. Fler borde också få blodförtunnande medicin vid hjärtflimmer. Distriktsläkarna har en viktig roll för att upptäcka personer i riskzonen. Många som får stroke är redan i kontakt med vården av andra skäl.

På SÄS vårdas ungefär 500 personer för stroke varje år. I ungefär 85 procent av fallen är orsaken en propp, resten blödningar. Båda varianter leder till syrebrist i hjärnan vilket i sin tur innebär att hjärnceller dör - tiotusentals för varje sekund. Den vanligaste behandlingsmetoden är att operera bort de förträngningar i halspulsådern som orsakat proppen. Ett mindre antal patienter får trombolys, ett blodförtunnande medel som istället löser upp den. Det begränsar

skadorna och är rätt använd en effektiv behandlingsmetod – men kan bara användas inom max 4,5 timmar från då stroke inträffat. Målet med kampanjen är därför att få fler att söka vård så snabbt som möjligt. SÄS har också egna mål om att öka antalet patienter som kan få trombolys.

Skadorna efter en stroke är ofta bestående och sjukdomen påverkar hela familjen. I vårdteamen ingår både läkare, sjuksköterskor, undersköterskor, sjukgymnaster, arbetsterapeuter, logopedier, dietister och kuratorer. Vid behov finns psykolog tillgänglig.

– Stroke är en folksjukdom som ofta innebär stort lidande, säger Zoltan Fekete. Livet blir sig aldrig likt igen. Sjukdomen är dessutom kostsam både för vården och samhället i stort. Men med tidig behandling kan skadorna i hjärnan begränsas. Då kan man träna upp andra delar istället.

AKUT-testet

Om man misstänker att en person i ens närhet har fått stroke kan man göra följande test:

A: Ansikte. Be personen le och visa tänderna. Om mungipan hänger – ring 112!

K: Kroppsdelen. Be personen lyfta armarna och hålla kvar i 10 sekunder. Om en arm faller – ring 112!

U: Uttal. Be personen säga en enkel mening som "det är vackert väder i dag". Om personen sluddrar eller inte hittar rätt ord – ring 112!

T: Tid. Varje minut räknas för att rädda liv. Ju fortare behandling sätts in, desto mindre blir skadorna – ring 112!

[Läs mer om strokekampanjen](#)

Kontaktperson: Pressjouren 033-616 2444

Publicerad av: Kerstin Holm Epost: kerstin.holm@vgregion.se